

Akupunktur i kræftbehandlingen

Elsebeth Lægaard

STATUSARTIKEL

Dansk Medicinsk Selskab
for Akupunktur

Ved en søgning på PubMed med ordene *acupuncture and cancer* får man 704 henvisninger. Heraf er 74 fra 2010. Disse tal bekræfter, at der er stigende interesse for og brug af akupunktur i forbindelse med kræftbehandling. Mange kræftpatienter søger komplementær behandling, og heraf er akupunktur en af de mest efterspurgte behandlingsformer. En nyligt offentliggjort undersøgelse foretaget af Forskningsgruppe vedrørende Alternativ Behandling (Kufab) viser, at akupunktur benyttes på næsten hvert tredje sygehus i Danmark blandt andet hos kræftpatienter. Akupunktur har således en plads som supplement i behandlingen af kræftpatienter. »Akupunktur har en potentiel rolle i forbindelse med kræftsymptomer som smerte, kvalme og opkastning, mundtørhed, hedeture, træthed, angst, depression og søvnproblemer«, skriver *O'Regan & Filshie* (forfatterens oversættelse) [1]. Der er mange bivirkninger ved kræftbehandling, og akupunktur kan bruges til at reducere nogle af disse. Der forelægger især erfaringer med akupunktur i relation til kemoterapi, ikke så meget i forhold til stråleterapi, så her er fokus derfor på bivirkninger ved kemoterapi. Endvidere er der langvarige bivirkninger ved kræftsygdomme, og i den forbindelse kan akupunktur også komme på tale.

Kvalme er en af de bivirkninger, som generer kræftpatienter mest. Det er indiskutabelt, at akupunktur (med nål, el og akupressur) kan mindske kvalme. Hvis man ser på undersøgelser, der kun fokuserer på kvalme og opkastning hos kræftpatienter og kun på påvirkning af punktet PC 6, mindsker el-akupunktur opkastninger, og endvidere mindsker akupressur, som patienterne selv kan udføre, første dags kvalme [2]. I praksis benytter man dog ofte flere punkter i behandlingen, idet man ofte også beroliger patienten, så Cochrane-undersøgelserne [2] har deres begrænsninger i forhold til den praksis, der er nu. Svækkelse af immunsystemet er en anden væsentlig bivirkning ved kræftbehandling. Akupunktur kan styrke immunsystemet generelt, og der er publiceret undersøgelser, som peger på, at akupunktur sammen med granulocytolonistimulerende faktor (G-CSF) kan mindske leukopeni, der er opstået som følge af kemoterapi, bedre end G-CSF alene kan [3]. Det rummer perspektiver at kunne benytte akupunktur som supplement i behandlingen af knoglemarvsdepressionen ved kemoterapi. Der er meget angst og uro forbundet med at

have kræft; angst for kvalmen, angst for sygdommen og angst for døden. En af virkningsmekanismerne ved akupunktur er en central virkning, og den kliniske erfaring er, at denne beroligende virkning indtræder kort efter nåleindstikket. Beroligende og angstdæmpende punkter som HT 7, PC 6, GV 20 og Yintang benyttes ofte i den sammenhæng. Derudover kan akupunktur være en mulighed, når der opstår smerter. Behandling af smerter er en af de hyppigste indikationer for brugen af akupunktur. Endvidere kan smertebehandlingen suppleres med beroligende punkter (f.eks. punkter som ovenfor anført) for at øge effekten af akupunktur til smertelindring.

Endvidere er der bivirkninger som hedeture. Akupunktur (og hypnose) kan benyttes til hedeture, men evidensen er ikke klar [4]. Nedsat spyttproduktion og tørhed i munden induceret ved kemoterapi kan forebygges eller mindskes (afhængig af kræfttype) med en række præparater og med akupunktur [5].

Kræftpatienter har høj risiko for at få en depression, og også her er akupunktur en mulighed. Der er dog inkonklusiv evidens ifølge det seneste *Cochrane-review* om akupunktur og depression. Hvert år behandles mange kræftpatienter i vores sundhedsvæsen. Akupunktur kan gives på afdelingen i forbindelse med kemoterapien, akupunktur kan gives hos den praktiserende læge, og nogle former, akupressur, kan patienten selv udføre. Der er perspektiver i brugen af akupunktur, f.eks. tyder noget på, at akupunktur måske kan reducere kemoterapiinduceret knoglemarvsdepression. Der rapporteres fortsat ikke om væsentlige bivirkninger ved akupunktur, og akupunktur har ingen interaktioner med den medicin, der gives. Akupunktur skal dog ligesom al anden behandling gives med omtanke under skyldig hensyntagen til patientens alder, køn og kræftsygdom.

KORRESPONDANCE: Elsebeth Lægaard, Akupunkturklinik, Svanholm Allé 2, 4050 Skibby. E-mail: el@svanholm.dk

INTERESSEKONFLIKTER: se www.ugeskriftet.dk

LITTERATUR

- O'Regan D, Filshie J. Acupuncture and cancer. *Auton Neurosci* 2010;157:96-100.
- Ezzo J, Richardson MA, Vickers A et al. Acupuncture-point stimulation for chemotherapy-induced nausea or vomiting. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2006;2:CD002285.
- Han YF, Gong Z, Huang LQ et al. Clinical study on acupuncture for leukopenia induced by chemotherapy. *Zhongguo Zhen Jiu* 2010;30:802-5.
- Loibl S, Lintermans A, Dieudonné AS et al. Management of menopausal symptoms in breast cancer patients. *Maturitas* 2011;68:148-54.
- Jensen SB, Pedersen AM, Vissink A et al. A systematic review of salivary gland hypofunction and xerostomia induced by cancer therapies: management strategies and economic impact. *J Evid Based Dent Pract* 2010;10:147-9.

Nål i punktet galdeblære 39, som traditionelt bruges til at styrke knoglemarven.